gemeente
Haarlemmermeer

nota van B&W

Onderwerp	Concept-participatiebeleid vaststellen en vrijgeven voor participatie
Portefeuillehouder	Marjolein Steffens-van de Water
Collegevergadering	7 oktober 2025
Inlichtingen	Barbara Verbeek
Registratienummer	12574209

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. het concept-participatiebeleid vast te stellen en vrij te geven voor participatie.

2. Samenvatting

In 2025 willen we het participatiebeleid van de gemeente actualiseren. De actualisatie gebeurt in zes stappen. Die zijn verder toegelicht in het raadsvoorstel 'Kaders bij participatie over actualisatie participatiebeleid' (11608568). Nu zijn we toe aan stap vijf, het concept-participatiebeleid voor participatie voorleggen aan alle inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties, kortom alle participanten in Haarlemmermeer.

Met deze nota willen we het concept-participatiebeleid vaststellen en vrijgeven voor participatie. De opbrengst van de participatie benutten we om het concept-participatiebeleid te verbeteren en vervolgens het definitieve geactualiseerde participatiebeleid aan te bieden aan de raad. Voor de participatie van het concept bieden we online en offline mogelijkheden.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Wat is de aanleiding, context?

Inwoners willen meer en meer betrokken worden bij en invloed hebben op de werkzaamheden van de overheid. Ook in onze gemeente is dat merkbaar. Het Rijk geeft in wetgeving steeds meer mogelijkheden voor inwoners om invloed uit te oefenen, zoals de Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Dit resulteert erin dat gemeenten zich per 1 januari 2024 bij planvorming op basis van de Omgevingswet moeten houden aan hun eigen participatiebeleid. Gemeenten hebben tot 1 januari 2027 de tijd om hun inspraakverordening om te zetten naar een inspraak- en participatieverordening.

Daarom willen we nu het participatiebeleid van de gemeente actualiseren. Dat doen we samen met alle mogelijke participanten in Haarlemmermeer. De actualisatie verloopt in zes stappen.

Nr.	De stappen uit plan van aanpak	De stand van zaken in oktober 2025
1	Kaders stellen bij participatie over de actualisatie van het participatiebeleid door de raad.	Raad heeft gekozen voor kaderstellende/procesrol (11608568). College heeft op basis hiervan het plan van aanpak aan de raad gestuurd (XS-25032103.971).
2.	Analyse van wat we al weten over mogelijk participatiebeleid van andere gemeenten en participatiewensen en -ergernissen van betrokkenen in Haarlemmermeer.	Meegenomen in het opstellen van het concept-participatiebeleid. Afgerond.
3.	Toetsing van de analyse bij de doelgroepen.	Raad is geïnformeerd over de rode lijn uit de gesprekken (12310640).
4.	Besluitvorming concept—participatiebeleid voorbereiden.	Afgerond.
5.	Participatie over concept-participatiebeleid met alle mogelijke participanten.	Nu aan de orde.
6.	Besluitvorming raad definitieve participatiebeleid.	Volgt.

Welk doel wordt nagestreefd?
Participatie gaat erover dat inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties gevraagd en ongevraagd invloed kunnen uitoefenen op beleid, visies, opgaven, plannen, projecten en voorbereiding van uitvoering van plannen van de gemeente. Participatie houdt in dat participanten kunnen meedenken, meepraten en soms ook meebeslissen. Informeren is geen participeren.

Met het concept-participatiebeleid willen we onze ambitie weergeven, aangeven wat participanten belangrijk vinden en randvoorwaarden, uitgangspunten en afspraken meegeven voor te voeren participatie aanpak.

We maken werk van participatie, omdat we geloven dat het samen beter wordt. Met participatie willen we ervoor zorgen dat de gemeente het beleid goed afstemt op de behoeften van de samenleving. We willen duidelijk zijn: niet iedereen kan bij elke ontwikkeling tevreden worden gesteld. Meedenken en meepraten aan de voorkant wil niet zeggen dat er ook altijd gebeurt wat participanten willen. De raad is de democratische volksvertegenwoordiging en bepaalt uiteindelijk. Als afwegingen nodig zijn, is het algemeen belang leidend.

Voorop staat, dat participatie vroegtijdig en goed voorbereid moet plaatsvinden om te kunnen bijdragen aan opgaven. Houding en gedrag is van belang. Een grondhouding waar de wil tot samenwerking, gelijkwaardigheid en openheid, reflectie, inlevingsvermogen en aanpassingsvermogen centraal staan. Van belang is alle relevante groepen telkens te betrekken en daarbij te letten op toegankelijkheid voor elk van hen. Dat betekent niet dat iedereen altijd moet kunnen meepraten. Terugkoppeling en uitleg is essentieel om een participatieproces goed af te ronden. Daarbij gaan we in het uiteindelijke besluit in op wat participanten hebben ingebracht. En we laten zien wat daarmee is gedaan in het voorstel aan de raad. Deze uitleg geven we terug aan participanten. Daarbij geldt: hoe meer invloed, hoe meer we in een raadsvoorstel aangeven hoe er is geparticipeerd en hoe de opbrengst van de participatie is verwerkt in het besluit over een opgave. Evaluatie is van belang om te leren en participatie te verbeteren. Na afloop van het participatieproces zullen we, waar mogelijk samen met de participanten, kijken hoe het proces is verlopen.

Vooraf aan de start van de participatie bij een opgave maken we een communicatie- en participatieplan. In dit plan beschrijven we de mate van participatie en het geplande verloop van het proces aan de hand van het stappenplan van zeven Haarlemmermeerse participatievragen:

1. Wat is het doel van de participatie?
2. Wie is de doelgroep?
3. Waar kan participatie wel en niet over gaan (hoeveel ruimte is er)?
4. Hoeveel invloed heeft de opbrengst op het besluit?
5. Welke rollen zijn er in deze participatie?
6. Wanneer participeren we?
7. Hoe participeren we?

We beschrijven ook op welke manier we onze participanten informeren over het participatietraject en hoe we verslag uitbrengen over de opbrengsten ervan.

In het concept-participatiebeleid komen we tot een set van afspraken waaraan we ons dienen te houden bij een participatie aanpak.
Als we participeren doen we dit:

- Tijdig. Er kan nog mee worden gedacht. Het is niet al uitgedacht en vastgelegd.
- Met de direct betrokkenen. We betrekken degenen die het plan raakt.
- Open. We staan open voor de inbreng van verschillende perspectieven, kennis en creativiteit.
- Duidelijk en transparant. We maken duidelijk hoe het proces er uitziet, welke invloed men heeft en geven aan welke kaders er gelden. Ook zorgen we ervoor dat de informatie begrijpelijk is voor iedereen.
- Gelijk geïnformeerd. Iedereen beschikt over dezelfde informatie. Deze informatie is voldoende en toegankelijk voor iedereen.
- Omdat participatie ons verder helpt. We participeren niet om het participeren. We participeren om plannen beter te maken.
- Inclusief. Iedereen die wil meedenken moet dit kunnen doen. Dit bereiken we door het gebruik van verschillende vormen en aan te sluiten bij de leef- en denkwereld van de participanten. We spannen ons ook in om de participant te bereiken die niet zo makkelijk van zich laat horen of het woord neemt.
- Met een terugkoppeling en evaluatie. We koppelen terug en leggen uit wat er met de opbrengst van de participatie is gedaan. Daarnaast evalueren we het participatieproces om ervan te kunnen leren.
- Doordacht. We stellen een participatieplan op en we denken na over de antwoorden op de 7 Haarlemmermeerse participatievragen, voor we starten met participatie.

Met deze nota willen we het concept-participatiebeleid vaststellen en vrijgeven voor participatie. De inbreng gebruiken we om het concept-participatiebeleid te verbeteren en vervolgens het geactualiseerde participatiebeleid ter besluitvorming aan te bieden aan de raad.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wat zijn de argumenten?

We gaan op meerdere manieren het concept-participatiebeleid toetsen bij alle participanten in Haarlemmermeer. We verspreiden zo breed mogelijk een online-enquête. Ook bieden we de mogelijkheid om in gesprek te gaan over het concept-participatiebeleid. Daartoe nodigen we in elk geval de standaard participatiepartners, zoals dorps-en wijkraden, de Participatieraad, de Jongerengemeenteraad en het Haarlemmermeers Ondernemersplatform, uit. Tijdens het

halfjaarlijks overleg op 5 november 2025 gaan ons college en de dorps- en wijkraden in gesprek over het concept-participatiebeleid.

Wat zijn de kanttekeningen en risico's?
Hoewel we op meerdere manieren en zo uitgebreid mogelijk inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties vragen om een reactie op het concept-participatiebeleid, zal het niet mogelijk zijn dat iedereen hierover meedenkt.

3.3 Wat mag het kosten?
De kosten voor de uitvoering van deze nota zijn gedekt door het in de huidige programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten van het programma 'bestuur, samenleving en publiekscontact', taakveld 01.

Wat zijn de financiële risico's?
Onze gemeente loopt geen vermeldenswaardige financiële risico's bij de uitvoering van deze nota.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?
Het college is verantwoordelijk voor het vaststellen van het concept-participatiebeleid. Binnen het college is de portefeuillehouder Participatie het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?
Wat doen we al aan participatie?
Wij hebben tot nu toe geen participatiebeleid vastgesteld. We hebben vanaf 2014 een programma participatie gehad, met een plan van aanpak dat de raad heeft vastgesteld (20114.0047217). Dat programma is afgerond met een evaluatie in 2018 in het boekje 'Haarlemmermeer weet raad' (2017.0063632). Daarnaast hebben we een (verplichte) inspraakverordening. (2008/19950).
Verder hebben we sinds 2022 de Visie Dienstverlening 'Makkelijk, betrouwbaar, menselijk, betrokken' (2022.0000375), die uitgaat van een participatieve aanpak: ken je klant en samen leren en experimenteren.

Ook hebben we concrete instrumenten die inwoners kunnen inzetten: het burgerinitiatief en het referendum. Verder is er ook ruimte voor inwoners om een taak van de overheid over te nemen, zoals een buurttuin.

Wat is er al beschikbaar over de actualisatie van het participatiebeleid?
Op 13 maart 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel om kaders te stellen voor de participatie bij de actualisatie van het participatiebeleid (11608568). Deze kaders hebben we in een plan van aanpak voor de actualisatie van het participatiebeleid (XS-25032103.971) opgenomen, waarover wij de raad op 8 april 2025 informeerden. We spraken met onze standaard participatiepartners en informeerden de raad over de opbrengst van deze gesprekken op 4 juli 2025 met een brief (12310640).

3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?
Op 16 oktober 2025 is een informatieve bijeenkomst voor de raad gepland over het concept-participatiebeleid. Daarna willen we het geactualiseerde participatiebeleid ter bespreking aanbieden aan de raad.

3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?
Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

Hermineke van Bockxmeer Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n)
1. Concept-participatiebeleid Haarlemmermeer 30 september 2025